

اختلال زبان در اسکیزوفرنیا: یک اختلال یادگیری رشدی

امروزه، اختلال زبان به عنوان یک مشخصه مهم اسکیزوفرنیا شناخته می‌شود. فرض بر این است که اختلال در فهم زبان در این بیماری، نمایانگر اختلال در یادگیری در اثر اختلال در رشد و نمو سیستم عصبی می‌باشد. سؤال اینجاست که آیا اختلال زبان در اسکیزوفرنیا از نظر اتیولوژی و ظاهری معادل اختلال زبان در دیس لکسیا می‌باشد یا خیر؟

هرچند که اسکیزوفرنیا و دیس لکسیا دو اختلال کاملاً مجزا از نظر بالینی هستند، ولی شواهد مستقل نشانگر هماهنگی بین مشخصه‌های آنها، اختلالات عملکرد شناختی و پاتوفیزیولوژی آنها می‌باشد. به نظر می‌رسد در هر دو اختلال، آشفتگی اولیه در عملکرد لوب تمپورال مغز وجود دارد.

اختلال زبان از ابتدایی‌ترین وجوه مشخصه اسکیزوفرنیا است. یافته‌های معتبری وجود دارند که نشان می‌دهند، نابهنجار بودن فرآیندهای فهم زبان شامل اختلال در درک لغت، درک جمله، معنی‌شناسی و پردازش ترکیب لغت در جمله (علم نحو) در افراد مبتلا به اسکیزوفرنیا و اعضای غیرپسیکوتیک خانواده آنها وجود دارد. کرو^۱ و همکارانش نشان دادند که بزرگسالان

مبتلا به اسکیزوفرنیا، در دوران کودکی (حدود ۷ سالگی) مشکلات خواندن (بازشناسی لغات) داشته‌اند.

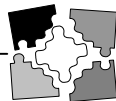
دیس لکسیای نموی از شایعترین اختلالات یادگیری با شیوعی معادل ۱۷/۵-۵ درصد کودکان و ۸۰ درصد افراد مبتلا به ناتوانی یادگیری می‌باشد. مطالعات حاکی از این است که مشکلات خواندن در افراد مبتلا به دیس لکسیا تا زمان بلوغ و بزرگسالی نیز ادامه دارد. اختلال دیس لکسیا، اشکال در کشف رمز یک لغت است که معمولاً انعکاسی از نقص در فرآیند صوت‌شناسی می‌باشد. در دیس لکسیا که با اختلال در اشکال مختلف زبان آشکار می‌شود، علاوه بر مشکلات خواندن، یک اختلال واضح در کسب مهارت نوشتن و هجی کردن نیز وجود دارد. از سوی دیگر، دیس لکسیا معرف سندرمی است که می‌تواند شامل یک طیف از اختلالات شناختی و رفتاری مانند نشانه‌های مثبت استعداد ابتلا به پسیکوز، اختلال در حافظه کارکردی^۲ و نقص در توجه و تمرکز افزون بر علائم ذکر شده پیشین نیز باشد.

مطالعاتی که بر روی حافظه انجام شد، نشان دادند که سیستم‌های منحصر به فرد حافظه مثل حافظه procedural،

ادراکی، معنایی^۳، در حال کار و رویدادی^۴ وجود دارند. در اختلالات زبان مطرح در اسکیزوفرنیا و دیس لکسیا دو مورد از این سیستم‌ها نقش عمده‌ای دارند. اولی سیستم بازنمایی ادراکی^۵ (املا و صوت‌شناسی لغات) و دومی حافظه معنایی (معانی لغات) می‌باشد. امروزه مشخص شده که اسکیزوفرنیا با آشفتگی عملکرد حافظه معنایی مرتبط است، حال آنکه غیرطبیعی بودن بازنمایی ادراکی مرتبط با دیس لکسیای نموی می‌باشد.

در مورد مکانیسم این اختلالات فرضیه غیرهمزمانی مطرح شد. این فرضیه همان مقوله‌ایست که در ابتدای متن به آن اشاره شد، یعنی یک نقص ابتدایی در عملکرد لوب تمپورال مغز ممکن است باعث اختلال ادراکی زبان در اسکیزوفرنیا شود. تصور می‌شود که این نقص هم شامل آشفتگی در پردازش سریع اطلاعات پی در پی و هم شامل وقفه الگوهای فعال‌سازی همزمان مغز است. نقص پردازش لوب تمپورال در بیماری دیس لکسیای نموی با شواهدی از اختلالات خواندن به چشم می‌خورد. در

1- Crow
2- working memory
3- semantic
4- episodic
5- perceptual representation

افراد مبتلا به دیس لکسیا، مهارت‌های ناقص زمان‌سنجی در موسیقی، بر وجود این نقص عمومی دلالت دارد. مسیرهای عصبی که برای نقص‌های پردازش لوب‌تمپورال مطرح شده‌اند، اختلال عملکرد در مسیرهای ساب‌کورتیکال-کورتیکال می‌باشد، مثلاً اختلال در نوسانات با فرکانس بالا که باعث اختلالات عملکردهای شناختی و ادراکی می‌شود و همچنین اختلال در مسیر پیامبر دوم که باعث اختلال در الگوهای هماهنگ‌تحریک و مهار و در نتیجه اشکال در حافظه تکلم می‌گردد. اشکالات بافت مغز که در کالبدگشایی

پس از مرگ دیده شده، در مسیر ماگنوسولور هسته ژنیکولیت لترال بوده‌اند، که محکمترین شاهد برای اثبات تئوری نقص ماگنوسولور را فراهم می‌آورد. همچنین تغییرات ساختاری و عملکردی مناطقی از مخچه در هر دوی این اختلالات دیده شده است.

قضیه‌ای که مطرح است، این است که آیا اتیولوژی مشترکی در اختلالات مربوط به اسکیزوفرنیا و دیس لکسیا وجود دارد؟ با آنکه اطلاعات زیادی در این مورد وجود ندارد ولی با توجه به یافته‌های مطالعات پیشین، احتمالاتی را می‌توان مطرح نمود: احتمال اول اینکه ممکن است

شکل شدید اختلال زبان در اسکیزوفرنیا پیش‌زمینه واقعی دیس لکسیای نموی باشد. دوم اینکه محتمل است هر شباهت ظاهری مشاهده شده تصادفی باشد و در آخر احتمال دارد هر دوی این اختلالات برخی شباهت‌های فنوتیپیک و مسیرهای اتیولوژیک مشترک دارند ولی از سایر جهات متفاوتند (نظریهٔ مختلط یا هم‌پوشانی^۱). برای ارزیابی این احتمالات مقایسه‌های مستقیم هر دو جمعیت لازم است و برای پاسخ به سؤالات مطرح شده، نیاز به تحقیقات گسترده‌تری می‌باشد.

1- overlapping or mixed

Condray, R. (2005). Language disorder in schizophrenia as a developmental learning disorder. *Schizophrenia Research*, 73, 5-20.

ترجمه و تلخیص: دکتر ماندانا صادقی